

Corona in de sierteelt: Europese steun blijft uit

De sierteeltsector werd vanaf het begin van de coronacrisis enorm hard en acuut getroffen. Bedrijven doorheen heel Europa lijdende enorme verliezen. Europa heeft een rol te vervullen, maar heeft die voorlopig maar ten dele ingevuld.

Giel Boey

Adviseur internationaal beleid, Boerenbond

De genomen maatregelen om de verspreiding van het virus te vermijden, raakten de sector in het piekseizoen waardoor de gevolgen enorm zijn. Enerzijds kwam de handel op de Europese markt in het gedrang; anderzijds werden de binnenlandse

afzetkanalen gesloten. Daarnaast zijn er ook talrijke problemen met de toegang tot buitenlandse arbeidskrachten. De schade beperkt zich niet tot een prijsdaling of een verminderde vraag. Complete afzetmarkten zijn weggevallen.

Actie op elk niveau nodig

AVBS en Boerenbond schatten het verlies aan omzet aan het begin van de crisis in op 135 miljoen euro. Om de impact op de sector, én op de individuele bedrijven te verlichten,

“ De mogelijkheid om crisissteun te voorzien bestaat.

stelden beide organisaties daarom verschillende maatregelen voor op Vlaams en federaal niveau. Maar ook op Europees niveau werd gevraagd naar de nodige steun en maakten AVBS en Boerenbond heel duidelijk dat de situatie nijpend was.

De Europese koepelorganisaties die nationale kwekers(organisaties) verenigen, hebben de vraag naar een daadkrachtige Europese aanpak breed verspreid. Ledenorganisaties uit Nederland, Denemarken, Frankrijk, maar ook Italië en Spanje hebben samen met Boerenbond en AVBS de ernst van de situatie duidelijk gemaakt bij de Europese Commissie. Later hebben een groep van vijftig Europees parlementsleden die boodschap nog versterkt.

De instrumenten zijn er

Traditioneel is de sierteeltsector geen grote ontvanger van Europese steun. De mogelijkheid om crisissteun te voorzien bestaat echter wel. De vraag naar maatregelen die de financiële positie van de getroffen sierteeltbedrijven kan verbeteren is dus ook wettelijk onderbouwd. Via het bewuste artikel 221 van de Europese gemeenschappelijke marktordening kunnen bepaalde land- en tuinbouwsectoren die in uitzonderlijke omstandigheden verkeren, financieel geholpen worden met uitzonderlijke maatregelen. Ook de instrumenten zelf hoefden niet perse ver gezocht te worden. In de fruit- en groentesector bestaat namelijk de crisismaatregel 'groen oogsten/niet-oogsten', waarvan het mechanisme mits enkele aanpassingen ingezet zou kunnen worden voor de situatie in de sierteeltsector. Sinds maart raakten namelijk heel wat producten in de sierteeltsector niet verkocht, vergelijkbaar wat met groenten en fruit gebeurde tijdens het Ruslandembargo.

Arbeidskrachten: Europa speelt rol

Naast het verlies aan product en dus omzet stelde zich ook al snel het probleem van het tekort aan arbeidskrachten. Ook hiervoor legden de sectororganisaties de nodige contacten waardoor dit onder de aandacht kwam van de Europese Commissie. Het is natuurlijk zo dat lidstaten in uitzonderlijke omstandigheden zelf kunnen beslissen over het al dan niet openhouden van de grenzen. Schengenlanden hebben namelijk recht op tijdelijke ontheffing van het verdrag als er sprake is van een ernstige bedreiging van de openbare orde of de binnenlandse veiligheid. In dat geval mogen de landen gedurende 30 dagen of zolang de bedreiging duurt opnieuw grenscontroles invoeren. De Commissie speelde echter haar rol door niet-bindende richtlijnen uit te vaardigen. Deze richtlijnen benoemden arbeiders in land- en tuinbouw namelijk als essentieel en verleenden hen hiermee het juiste statuut om vrije doorgang te krijgen binnen de EU. Lidstaten kregen met de richtlijnen een houvast om mee aan de slag te gaan. Een positieve actie dus, binnen de grenzen van de Europese bevoegdheid.

Aanvullende set

De Europese Commissie kondigde heel wat maatregelen aan sinds het begin van de crisis. Beschikbare middelen uit verschillende fondsen werden geheroriënteerd en opnieuw ingezet. Het Europese apparaat, waaronder de Europese Centrale Bank en de Europese Investeringsbank kregen een belangrijke rol in de aanpak van de crisis. Op 22 april kondigde Europees landbouwcommissaris Wojciechowski een aanvullende set van gerichte crisismaatregelen voor de land- en tuinbouwsector aan.

Productiebeperking

Deze bestond uit drie delen. De eerste twee delen zeggen steun toe voor private opslag voor de zuivel- en rundvleessector en scheppen mogelijkheden om de crisis te milderen in de fruit- en groentesector. Het derde gedeelte omvatte de zuivel-, aardappel- en sierteeltsector. Zij krijgen de

mogelijkheid om de productie te beperken door het maken van onderlinge afspraken. Dit is een derogatie op het mededingingsrecht. Deze laatste maatregel wordt mogelijk gemaakt door artikel 222 van die bewuste gemeenschappelijke marktordening en voorziet geen enkele financiering.

“ De Europese maatregelen zijn niet compleet.

Extra budgetten nodig!

De reactie van AVBS en Boerenbond was zeer duidelijk. Deze Europese maatregelen zijn welkom, maar niet compleet. Een stevig Europees antwoord op de crisis in de sierteeltsector en andere getroffen sectoren mag niet uitblijven. Er moeten meer maatregelen genomen worden die op korte termijn cashflow genereren en de liquiditeitspositie van deze bedrijven versterken. De Commissie kan de verantwoordelijkheid hiervoor niet louter op de lidstaten of sectoren afschuiven. Er zijn hiervoor extra Europese budgetten nodig. Europa moet mee zijn verantwoordelijkheid nemen als behoeder van de eenge maakte markt en beheerder van het landbouwbeleid.

Economische relancemaatregelen

De komende periode zullen AVBS en Boerenbond de situatie nauwgezet blijven monitoren en verder oplossingen zoeken. Op middellange en lange termijn is het daarnaast ook van belang dat de sierteeltsector toegang krijgt tot de economische relancemaatregelen en bijhorende middelen. Wanneer onze maatschappij binnen een aantal maanden terug op gang komt, zal de economische impact van deze crisis nog niet voorbij zijn. Het is belangrijk dat ook dan er ruimte is om te investeren, er toegang tot krediet is en dat bedrijven hun liquiditeitspositie kunnen versterken. ■